

Vazební věznice Praha-Pankrác

Zpráva z návštěvy zařízení

Adresa zařízení:	Soudní 988/1, 140 57 Praha 4
Zřizovatel:	Ministerstvo spravedlnosti
Ředitel:	plk. Mgr. Pavel Dresler
Typ zařízení:	vazební věznice
Kapacita:	376 obviněných, 865 odsouzených
Datum návštěvy:	22. – 23. 9. 2020
Datum vydání zprávy:	26. ledna 2021
Návštěvu provedli:	Mgr. Bc. Ondřej Klabačka, Mgr. Barbora Matějková, JUDr. Jiří Matuška, JUDr. Milan Svoboda

Mgr. Monika Šimůnková
zástupkyně veřejného ochránce práv

Obsah

Obsah	2
Úvodní informace	3
Shrnutí	8
Přijímání obviněných.....	9
1. Přijímací proces.....	9
2. Přijímací oddíl	10
3. Vstupní lékařská prohlídka	12
Bezpečnost	14
4. Důkladné osobní prohlídky.....	14
5. Zaznamenávání zranění.....	16
6. Kamerové cely.....	18
7. Vazba se zmírněným režimem.....	20
Materiální podmínky.....	22
8. Cely.....	22
9. Oděv.....	24
Průběh dne obviněného.....	27
10. Hygiena.....	27
11. Strava.....	28
12. Kantýna.....	29
13. Vycházky.....	31
14. Aktivity.....	33
15. Knihovna	35
16. Kontakt s vnějším světem.....	35
Zdravotní péče	38
17. Přítomnost příslušníka vězeňské služby při vyšetření.....	38
18. Vydávání léků.....	38
Ostatní zjištění z návštěvy	40
19. Schránky na stížnosti	40
20. COVID-19	41
Přehled opatření k nápravě.....	42

Úvodní informace

Systematická návštěva a její cíl

Od roku 2006 veřejný ochránce práv plní **úkoly národního preventivního mechanismu** podle Opčního protokolu k Úmluvě proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání.¹ Současný ochránce JUDr. Stanislav Křeček tuto část své působnosti přenesl na svou zástupkyni, tedy na mě.²

Proto **systematicky navštěvuji místa (zařízení)**, kde se nacházejí nebo mohou nacházet osoby omezené na svobodě, a to jak z moci úřední, tak v důsledku závislosti na poskytované péči. Věznice jsou jedním ze zařízení, jež mohu navštívit.³

Cílem návštěv je posílit ochranu před špatným zacházením.⁴ Návštěvy probíhají zásadně neohlášeně a jejich provedením zpravidla pověřuji pracovníky Kanceláře veřejného ochránce práv,⁵ konkrétně právníky. Návštěva spočívá v prohlídce zařízení, pozorování, rozhovorech s vedením, zaměstnanci a vězňenými osobami, studiu vnitřních předpisů zařízení a dokumentace včetně zdravotnické.⁶ Návštěvy jsou **preventivní, s cílem působit do budoucna** a zvyšovat standard vězeňství v České republice.

Zpráva z návštěvy a vyjádření zařízení

Po každé návštěvě **sepíši zprávu. Většinou obsahuje návrhy opatření k nápravě.** Zpráva slouží k dialogu se zařízením a jako vodítko k předcházení špatnému zacházení nebo jeho odstranění. **Zpráva nepopisuje zjištěnou správnou praxi zařízení** odpovídající dobrým standardům zacházení. **Soustředí se pouze na možné nedostatky.** Proto může působit velice nepříznivě a nevyváženě. Prosím čtenáře zprávy, aby na to pamatovali. Bez ohledu na závěry zprávy si vážím náročné práce všech zaměstnanců zařízení.

Zprávu pošlu zařízení se žádostí o vyjádření k popsáním zjištěním a navrženým opatřením.⁷ Pečlivě se zabývám sdělením (vysvětlením), které mi zařízení zašle.

---

1 Na základě § 1 odst. 3 a 4 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.

2 Podle § 2 odst. 4 zákona o veřejném ochránci práv. Více na www.ochrance.cz, v sekci *Veřejný ochránce práv, Rozdělení působnosti*.

3 Podle § 1 odst. 4 písm. a) zákona o veřejném ochránci práv.

4 Špatným zacházením se rozumí jednání, které nerespektuje lidskou důstojnost a dosahuje určitého stupně závažnosti (samo o sobě, nebo při kumulativním účinku jednotlivých zásahů). Ve věznici může mít špatné zacházení například podobu nezajištění bezpečí, nerespektování lidské důstojnosti, práva na soukromí, anebo podobu nepřiměřeného používání donucovacích prostředků.

5 Podle § 25 odst. 6 zákona o veřejném ochránci práv.

6 Podle § 21a ve spojení s § 15 zákona o veřejném ochránci práv.

7 Ustanovení § 21a odst. 3 a 4 zákona o veřejném ochránci práv.

Navržená **opatření k nápravě** se liší svou naléhavostí, náročností a dobou potřebnou k provedení. Pro snazší orientaci obsahuje zpráva na konci **přehled** opatření k nápravě. Navrhuji také **termín provedení**.

- Bezodkladná opatření je třeba provést zpravidla do 7 dnů od obdržení zprávy. Není-li to možné, provedou se v nejkratší možné době. Za bezodkladná označuji opatření, která považuji za naléhavá a velmi důležitá, anebo opatření běžně snadno proveditelná.
- Opatření s delší lhůtou je třeba provést ve stanovené lhůtě, zpravidla do jednoho měsíce, tří měsíců, šesti měsíců nebo jednoho roku.
- Opatření s průběžným plněním navrhuji tam, kde je třeba zavést určitý pracovní postup nebo styl práce, nebo naopak něčeho se napříště zdržet. Očekávám, že zařízení opatření zavede co nejdříve a bude dbát na dodržování doporučené praxe.

Ráda bych, aby zařízení ve vyjádření ke zprávě sdělilo, že (1) opatření provedlo a jak, nebo (2) kdy a jak opatření provede, nebo (3) navrhne jiné vhodné opatření a termín.

Pokud budu vyjádření zařízení nebo dalších oslovených orgánů **považovat za dostatečná**, vyrozumím je o tom. Mohu si rovněž vyžádat doplňující vyjádření. Rozhodující je vysvětlení zjištěných pochybení, doložení opatření k nápravě či věrohodný příslib jejich provedení.

Pokud vyjádření zařízení nebo dalších oslovených orgánů **nebudu považovat za dostatečná**, vyrozumím o tom nadřízený úřad (vládu, není-li nadřízeného úřadu), případně informuji veřejnost.⁸ Rovněž mohu přijet na kontrolní návštěvu.

Po ukončení vzájemné komunikace **zveřejním anonymizovanou zprávu z návštěvy zařízení** (s výjimkou jmen osob pověřených vedením zařízení) a **obdržená vyjádření** na svých internetových stránkách⁹ a v databázi Evidence stanovisek ochránce (ESO).¹⁰

Po dokončení řady návštěv zařízení téhož druhu **vydávám tzv. souhrnnou zprávu**. Tu také zveřejňuji a posílám ji příslušným orgánům veřejné moci. V souhrnné zprávě bez vazby na konkrétní zařízení shrnuji svá zjištění a doporučená opatření k nápravě, navrhuji systémová doporučení, případně vytvářím standard dobrého zacházení. Souhrnná zpráva může sloužit nenavštíveným zařízením jako vodítko k odstranění špatného zacházení a jeho předcházení.

---

8 Tzv. sankční opatření, u kterých se postupuje obdobně podle § 20 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv.

9 Na stránkách www.ochrance.cz v sekci *Ochrana osob omezených na svobodě*.

10 Evidence stanovisek ochránce (ESO) je dostupná z <https://eso.ochrance.cz>.

Charakteristika zařízení

Vazební věznice Praha-Pankrác (dále také „vazební věznice“) zajišťuje výkon vazby obviněných mužů a žen. Současně zabezpečuje i výkon trestu odnětí svobody v odděleních s ostrahou.¹¹ Věznice má také oddělení pro trvale pracovní nezařaditelné odsouzené. Celková kapacita vazební věznice je 1202 míst při 4 m² na vězněnou osobu. Její součástí je také vězeňská nemocnice s poliklinikou.

Fotografie č. 1: Pohled na hlavní vstup do Vazební věznice Praha-Pankrác.¹²

V době návštěvy byla kapacita věznice 865 míst pro výkon trestu odnětí svobody a 376 míst pro výkon vazby. Ve věznici se přitom nacházelo 721 odsouzených (83 % kapacity) a 256 obviněných (68 % kapacity). Mezi obviněnými bylo 237 dospělých mužů, 15 dospělých žen, 4 mladiství muži a žádná mladistvá žena. Kapacita zmírněné vazby je 110 míst. Celkově bylo ve vazební části věznice ubytováno 91 cizinců 21 různých státních příslušností.¹³

---

11 Ustanovení § 3 písm. h) nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 7/2020, o vazebních věznicích a profilaci věznic Vězeňské služby České republiky.

12 Fotografie převzatá z oficiálních stránek Vazební věznice Praha Pankrác. Dostupné z <https://www.vscr.cz/vazebni-veznice-praha-pankrac/>.

13 Mezi cizinci byli 3 občané Srbska, 2 ze Španělska, 7 z Ruska, 8 z Moldavska, 20 z Ukrajiny, 11 ze Slovenska, 6 z Vietnamu, 1 z Arménie, 5 z Rumunska, 2 z Gruzie, 2 z Nigérie, 3 z Polska, 4 z Lotyšska, 7 z Bulharska, 2 z Maďarska, 2 z Peru, 1 z Pobřeží slonoviny, 2 z Izraele, 1 z Bosny a Hercegoviny, 1 z Chorvatska, 1 z Uzbekistánu.

Fotografie č. 2: Pohled na areál vazební věznice ze shora s vyznačenou vazební částí.

Vazba je vykonávána v sedmi oddílech umístěných v samostatné budově. Oddíly jsou rozmístěny do třech podlaží. Konkrétně do suterénu, prvního a druhého patra. V suterénu je nástupní oddělení. Mimo něj jsou zde také krizové cely a cely pro výkon kázeňských trestů. Z kapacitních důvodů byly také některé z cel využity pro odsouzené. V přízemí se nachází zdravotní středisko a oddělení pro trvale pracovní nezařaditelné odsouzené. V prvním a druhém patře jsou vždy tři oddělení, z nichž jedno je vazba se zmírněným režimem (tzv. volná vazba).¹⁴ Na odděleních jsou široké, velké a poměrně světlé chodby, které v rámci volné vazby slouží jako prostor pro setkávání obviněných a realizaci aktivit. Pro ženy je vyhrazeno pouze jedno samostatné oddělení pevné vazby v 1. patře.¹⁵

14 Viz § 8 zákona č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby, ve znění pozdějších předpisů.

15 V souhrnu se tedy nachází v přízemí vazební části věznice oddělení EC suterén. To obsahuje přijímací oddíl vazby, cely pro výkon trestu a cely pro výkon kázeňských trestů. V prvním patře je oddělení EB1 (vazba se zmírněným režimem pro muže) a EC1 (standardní oddíl pro obviněné muže). V druhém patře je oddíl EA2 (vazba se zmírněným režimem pro muže), EB2 (standardní oddíl pro obviněné muže), EC2 (tzv. bezpečnostní oddíl). Ženy jsou pak umístěny v prvním patře na oddílu EA1. Mladiství obvinění byli umístěni na oddělení EC2 a EA2.

Průběh návštěvy

Návštěva proběhla ve dnech 22. a 23. září 2020. Návštěvu provedli právníci Kanceláře veřejného ochránce práv Mgr. Bc. Ondřej Klabačka, Mgr. Barbora Matějková, JUDr. Jiří Matuška a JUDr. Milan Svoboda (dále jen „zaměstnanci Kanceláře“).

Z důvodu epidemiologické situace byl ředitel věznice výjimečně informován o systematické návštěvě den před její realizací. Účelem telefonátu bylo také zjistit, jaký ochranný standard proti nákaze COVID-19 dodržují pracovníci věznice, aby i zaměstnanci Kanceláře byli vybaveni srovnatelnými pomůckami a dodržovali stejný ochranný standard před nálezem COVID-19.

Na základě informací od ředitele věznice byli jednotliví členové týmu vybaveni respirátory se stupněm ochrany FFP2, vlastní desinfekcí a několika páry jednorázových rukavic. Před každou návštěvou věznice byla zaměstnancům Kanceláře změřena tělesná teplota za pomoci bezkontaktního teploměru.

První den návštěvy byl oddíl EC1 v preventivní karanténě. Druhý den byla tato karanténa krajskou hygienickou stanicí zrušena, a proto zaměstnanci Kanceláře tento oddíl také navštívili. V suterénu věznice (oddělení EC suterén) se dále nacházel jeden obviněný v izolaci, a to pro podezření na COVID-19. Toto podezření se následně testováním potvrdilo. S tímto obviněným provedli zaměstnanci Kanceláře distanční rozhovor s ochrannými pomůckami při současném dodržení všech bezpečnostních opatření, která věznice požaduje po svých zaměstnancích.

Protože systematická návštěva byla zaměřena pouze na výkon vazby, bude se následující text zprávy týkat pouze vazební části věznice, pokud nebude výslovně uvedeno jinak. Zaměstnanci Kanceláře hovořili s obviněnými, vedoucími zaměstnanci věznice, vrchními dozorcí, zdravotnickým personálem, sociální pracovníci, psycholožkou, kaplankou a dalšími pracovníky Vězeňské služby České republiky (dále také „VS ČR“ nebo „vězeňská služba“). Na místě zastížený personál poskytl potřebnou součinnost, za což děkuji.

Shrnutí

Systematická návštěva Vazební věznice Praha-Pankrác byla zaměřena pouze na výkon vazby, přičemž jsem nezjistila, že by zde docházelo ke špatnému zacházení. Přesto jsou oblasti, v nichž doporučuji přijetí změn.

Věřím, že vedení věznice i jednotliví členové personálu přijmou má zjištění jako konstruktivní kritiku, která napomůže zlepšit podmínky ve věznici a prospěje jak obviněným, tak v konečném důsledku i personálu samotnému. Ve zprávě nezmiňuji některé systémové nedostatky, které vedení věznice bez podpory nadřízených orgánů nedokáže ovlivnit, avšak i na ně se zaměřím prostřednictvím jiných nástrojů, např. souhrnnou zprávou ze série návštěv vazebních věznic.

Neztotožňuji se s přístupem věznice k provádění důkladných osobních prohlídek, o nichž je možné říci, že jsou prováděny plošně u všech obviněných bez individuálního zhodnocení rizik. Tuto praxi dlouhodobě kritizuji, protože ji v takovém rozsahu považuji za nepřiměřený zásah do důstojnosti prohlížených osob. Za problém vazební věznice považuji zejména malé množství aktivit pro obviněné a také praxi, dle které jsou nově přijatí obvinění nuceni se převlékat na chodbě, kde je sledují jiní obvinění (chodbaři) a dozorcí. Tomuto postupu jsou vystaveni i mladiství, což považuji za neakceptovatelné. Naopak musím pozitivně hodnotit dobrou atmosféru v celém zařízení, „*osvícený přístup vedení věznice*“, který má například svůj odraz v dobré praxi v některých oblastech, které zmiňuji ve zprávě.

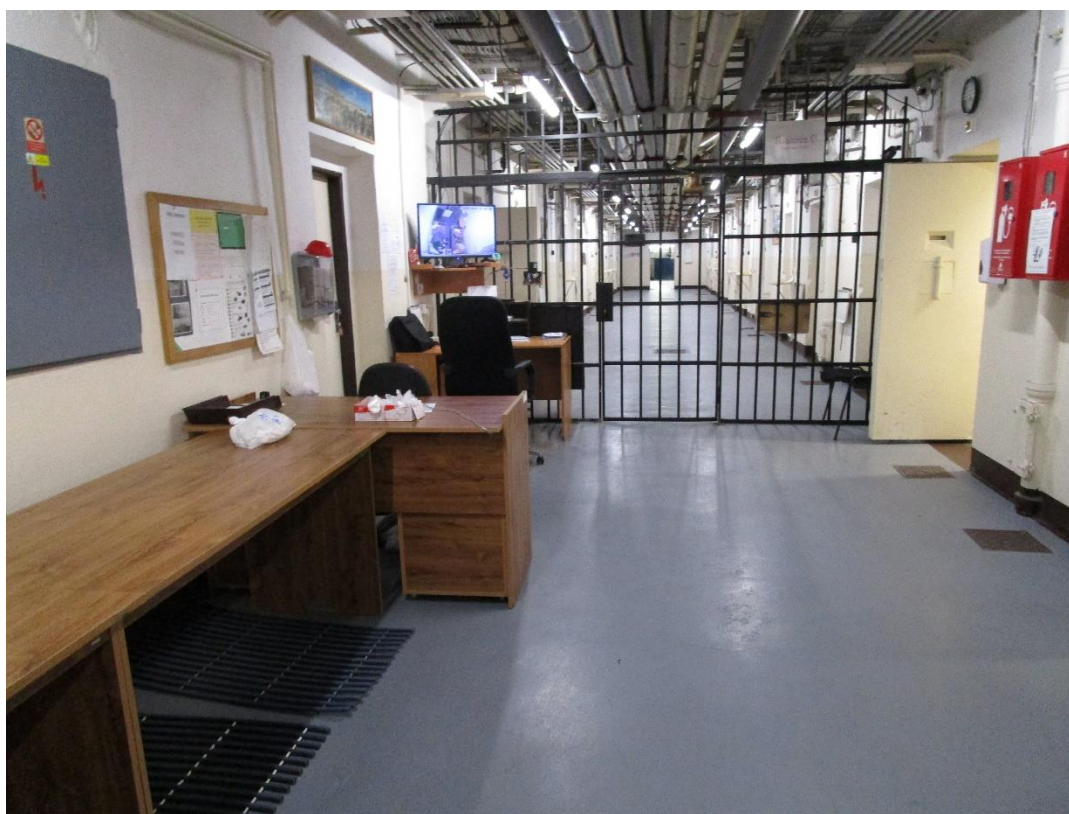

Přijímání obviněných

1. Přijímací proces

Podle zákona o výkonu vazby nesmí být ponižována lidská důstojnost obviněného.¹⁶ Z rozhovorů s obviněnými a příslušníky bylo zjištěno, že nově nastoupivší obviněný muž¹⁷ je doveden do prostoru před vstupem na oddíl EC suterén (bez pokrytí kamerou). Zde mu odeberou „chodbaři“¹⁸ jeho civilní oděv a zapůjčí mu oděv erární. Obviněný se převleče do spodního prádla a jde se vysprchovat. Následně se obleče do erárního oděvu. Během převlékání do erárních trenýrek je obviněný na otevřené chodbě před vstupem na oddíl, přičemž tomu přihlížejí nejen příslušníci, ale i zmiňovaní další obvinění („chodbaři“).

Fotografie č. 3: Prostor před vstupem na oddíl EC suterén. Vlevo pod stolem jsou zachyceny podložky pro převlékání nově nastoupivších osob.

Považuji za velice nedůstojné a krajně nevhodné, aby se osoba, která je nově přijata do vazby (tedy nevinný člověk), musela vysvlékat donaha na chodbě před jinými obviněnými. Navíc do chodby může během převlékání vejít kdokoliv z personálu věznice, a to včetně žen. Během návštěvy bylo navíc zjištěno, že tomuto procesu byli podrobeni také

¹⁶ Ustanovení § 2 zákona o výkonu vazby.

¹⁷ Ženy nastupují rovnou na standardní oddělení pro ženy.

¹⁸ Vězněné osoby, které jsou zpravidla ve věznici déle a vykonávají pomocné práce např. distribuci horké vody na teplé nápoje mezi obviněné, dodatečně dovysvětlení práv a povinností obviněným ve věznici atd.

mladiství obvinění. Z rozhovorů nevyplývá nejisto, zda je součástí tohoto procesu i důkladná osobní prohlídka. Nicméně i kdyby nebyla, jsem toho názoru, že i pro převlečení do erárního oděvu musí věznice podmínky, které jsou vyžadovány i pro důkladné osobní prohlídky. Tedy, obviněný by se měl převlékat v místnosti, za zavřenými dveřmi, a to pouze za přítomnosti minimálního počtu příslušníků. Považuji za absolutně nepřijatelné, aby další vězněné osoby mohly pozorovat obnažené tělo obviněného.

Opatření:

- 1) Provádět převlékání obviněných v prostoru, kde bude zajištěno jejich soukromí, a to bez přítomnosti jiných vězněných osob (bezodkladně).**

1.1 Soukromí při přijímacím rozhovoru

Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (dále jen „CPT“) ve svých zprávách¹⁹ upozorňuje, že výkon vazby může mít na člověka závažné psychologické dopady, přičemž počet sebevražd mezi vazebně stíhanými bývá až několikanásobně vyšší než u vězňů ve výkonu trestu. To umocňuje i další dopady vazby jako například rozpad rodinných vazeb nebo ztráta zaměstnání či bydlení.

Z rozhovorů se zaměstnanci věznice bylo zjištěno, že se prvotní rozhovor s nově nastoupivším obviněným standardně koná v samostatné uzavřené místnosti, která poskytuje dostatečné soukromí. V době pandemie COVID-19 jsou však tyto rozhovory konány před celou na chodbě. Chápu, že věznice se snaží minimalizovat případný přenos viru u nových obviněných bez zdravotní prohlídky, nemůže však rezignovat na zajištění soukromí při rozhovorech. Zvláště citlivá je tato otázka u rozhovoru s psychologem. Ten by měl sloužit ke snižování rizika sebevražedného jednání. K tomu je zajisté zapotřebí dostatečné soukromí a důvěra. To nemůže být zajištěno, jestliže jsou v okolí další obvinění, či dokonce příslušníci.

Opatření:

- 2) Zajistit při přijímacích rozhovorech dostatečné soukromí (bezodkladně).**

2. Přijímací oddíl

Podle řádu výkonu vazby²⁰ musí být celý denně dostatečně větrán a osvětlován podle obecně platných norem.²¹ Zákon výkonu vazby dále uvádí, že do cely musí být zavedeno elektrické osvětlení.²² Ve všech prostorách, v nichž mají vězni žít, pracovat nebo se shromažďovat, musí být dostatečně velká okna, aby vězni mohli za normálních okolností

---

19 Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (CPT). *Výkon vazby*. Výňatek z 26. obecné zprávy CPT. CPT/Inf(2017)5-part [online]. Štrasburk: CPT, 2017 [cit. 26. 1. 2021]. Dostupné z: <https://rm.coe.int/16808ef5b6>.

20 Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 109/1994 Sb., kterou se vydává řád výkonu vazby, ve znění pozdějších předpisů.

21 Ustanovení § 14 odst. 2 řádu výkonu vazby.

22 Ustanovení § 9 zákona o výkonu vazby.

při denním světle číst nebo pracovat.²³ Umělé osvětlení musí být natolik dostatečné, aby si vězni při práci či četbě nepoškozovali zrak.²⁴

Přijímací oddíl (někdy označovaný jako „nástupní“) pro obviněné muže se nachází v suterénu věznice. Obvinění se při rozhovorech shodli na tom, že po nástupu byli oděni do červeného/oranžového oděvu, ve kterém byli do provedení prvotní lékařské prohlídky. Ta byla standardně provedena do jednoho až tří dnů. Následně se mohli převléci do jiného erárního oděvu. Na nástupním oddělení přitom standardně pobývali 3 až 4 týdny, dokud nebyla vyloučena jejich potencionální infekčnost.

Zaměstnancům Kanceláře se některé cely zdály (subjektivně) málo prosvětlené denním světlem. Na uvedené si stěžovali i někteří obvinění. Nedostatek přirozeného denního osvětlení je však průkazně jedním z psychohygienických stresorů, který negativně působí na chování a psychiku obviněného. Domnívám se, že problémem je umístění ploty před okna pravé části přijímacího oddělení (při pohledu od vchodu na oddíl). Tato okna jsou totiž situovaná do vnitřního prostoru objektu, kde se nacházejí vycházkové dvory (viz fotografie č. 5). Tyto nežádoucí podmínky by měly být kompenzovány, resp. doplněny kvalitním umělým osvětlením. I to však bylo v některých celách subjektivně hodnoceno jako slabé, kdy někteří obvinění vznesli stížnost, že se jim při uvedeném osvětlení špatně čte.

Fotografie č. 4: Zachycení světelných podmínek v cele ve slunečný den. Fotografie byla pořízena z osvětlené chodby oddílu bez použití blesku.

---

23 Bod 18.2 Evropských vězeňských pravidel.

Recommendation Rec(2006)2-rev of the Committee of Ministers to member States on the European Prison Rules (revised). *Council of Europe*. [online]. Strasbourg: Council of Europe, 2020 [cit. 26. 1. 2021]. Dostupné z: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016809ee581.

24 Bod 14 písm. b) Nelson Mandela Rules (volným překladem tzv. Pravidla Nelsona Mandely). Jedná se o poslední revizi nezávazných standardů, jež vznikly na půdě OSN.

Pravidla OSN o minimálních standardech zacházení s vězněnými osobami (Pravidla Nelsona Mandely). *Ochrance.cz* [online]. Brno: KVOP, 2020 [cit. 26. 1. 2021]. Dostupné z: https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/ochrana_osob/ZARIZENI/Veznice/Pravidla-Nelsona-Mandely.pdf.

Fotografie č. 5: Na fotografii jsou vlevo vidět okna nástupního oddílu. Před nimi se nachází plot vycházkových dvorů.

Jelikož jsou výše popsané závěry učiněné na základě subjektivního hodnocení, věznice by měla prostřednictvím příslušného orgánu provést měření. Tím bude postaveno najisto, jak denní osvětlení, příp. i společně s umělým osvětlením (sdružené osvětlení), v celách odpovídá technickým normám. V případě volné kapacity by bylo vhodné umísťovat obviněné do protějších cel nástupního oddělení, kde není průnik přirozeného světla blokován plotem.

Opatření:

- 3) Zajistit instalaci silnějších světel na celách přijímacího oddílu pro obviněné muže, které jsou umístěny vpravo při pohledu od vstupní mříže na oddíl (do 3 měsíců).**

3. Vstupní lékařská prohlídka

Obviněný je povinen podrobit se vstupní lékařské prohlídce.²⁵ Ta má být provedena neprodleně, nejpozději do čtyř pracovních dnů od nástupu do výkonu vazby.²⁶

Z rozhovorů s obviněnými a příslušníky vyplynulo, že vstupní lékařské prohlídky se realizují standardně do čtyř dnů. Během návštěvy však byl zaznamenán jeden případ, kdy obviněná A) nastoupila do výkonu vazby dne 4. 9. 2020, přičemž vstupní lékařská prohlídka byla datována ke dni 22. 9. 2020. Taková dlouhá časová prodleva je neospravedlnitelná.

---

25 Ustanovení § 18 odst. 5 zákona o výkonu vazby a ustanovení § 7 odst. 1 řádu výkonu vazby.

26 Ustanovení § 60 nařízení ministra spravedlnosti č. 4/2008, o poskytování zdravotní péče osobám ve výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody.

Nejen, že takovým postupem může být ohroženo zdraví obviněné osoby (není jasné, jakými onemocněními tato osoba trpí), ale i ostatních osob ve věznici (v případě nezjištěných infekčních onemocnění).

Opatření:

- 4) Vstupní lékařské prohlídky realizovat v co nejkratším časovém intervalu od nástupu obviněné osoby do vazby (průběžně).**

Bezpečnost

Jedním z úkolů věznice je zajistit jak bezpečnost personálu, tak i samotných vězňených osob. K jeho splnění se využívá kamerový systém, donucovací prostředky, osobní prohlídky, systém prevence násilí a sebepoškozování a další nástroje. Práva a povinnosti obviněného jsou převážně upravena zákonem o výkonu vazby a řádem výkonu vazby, přičemž jednotlivá ustanovení jsou dále upřesněna vnitřními předpisy VS ČR nebo samotným vnitřním řádem věznice.

Zákon o výkonu vazby stanoví, že obviněný smí být „*podroben jen těm omezením, která jsou nutná ke splnění účelu vazby z hlediska jejího důvodu a k zachování stanoveného vnitřního pořádku a bezpečnosti. Ve výkonu vazby nesmí být ponižována lidská důstojnost obviněného a nesmí být podrobován fyzickému ani psychickému nátlaku.*“²⁷ V souvislosti s omezováním práv osob ve vazbě lze také zmínit Evropská vězeňská pravidla, která uvádějí, že osobám zbaveným svobody budou ponechána veškerá práva, která jim nebyla zákonně odňata uložením vazby.²⁸

4. Důkladné osobní prohlídky

Zachování lidské důstojnosti je jedním z lidských práv, která jsou zaručena všem osobám.²⁹ Ústavní soud právo na lidskou důstojnost interpretuje jako zákaz nakládání s člověkem jako s objektem, s pouhým nástrojem či prostředkem k dosažení nějakého cíle. Jedná se tak o nepodkročitelný standard zacházení s člověkem jako s lidskou bytostí.³⁰ Proto i při provádění důkladných osobních prohlídek musí vězeňský personál toto právo obviněných respektovat.³¹ Důkladná osobní prohlídka se provádí vždy tak, aby byla zachována lidská důstojnost prohlížené vězňené osoby a aby zásah do jejích práv a svobod nepřekročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného důkladnou osobní prohlídkou.³² Prohlídka musí být prováděna v místnosti, která je uzpůsobena tak, aby prohlíženou vězňenou osobu nebylo možné pozorovat z vnějšku místnosti.³³

Během návštěvy bylo zjištěno, že k realizaci důkladných osobních prohlídek dochází ve věznici v místnostech, které nejsou monitorovány kamerou. Je zde umístěna lavička, malý stolek a rohož. Všichni obvinění se však při rozhovorech shodli na tom, že jsou důkladné

27 Ustanovení § 2 zákona o výkonu vazby.

28 Bod č. 2 Evropských vězeňských pravidel.

29 Čl. 10 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů).

30 BARTOŇ, Michal, Jan KRATOCHVÍL, Martin KOPA, Maxim TOMOSZEK, Jiří JIRÁSEK a Ondřej SVAČEK. Základní práva. Praha: Leges, 2016. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-128-1. Str. 221-222.

31 Bod 54.3 Evropských vězeňských pravidel.

32 Ustanovení § 94 odst. 3 nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 33/2019, o vězeňské a justiční stráži.

33 Ustanovení § 95 odst. 3 nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 33/2019.

osobní prohlídky (donaha s dřepováním) využívány vždy před a po návštěvách, kontaktu s advokátem a eskortě.

Přestože důkladné osobní prohlídky představují obecně zásah do lidské důstojnosti vězněných osob, lze takový zásah považovat za legitimní za účelem zajištění bezpečnosti, pokud je prováděn přiměřeným způsobem.³⁴ Nemohu se však ztotožnit s takovou četností jejich provedení. Na základě zjištěných informací lze dojít k závěru, že důkladné osobní prohlídky jsou ve věznici prováděny plošně u všech obviněných bez individuálního zhodnocení rizik. Takovou praxi však dlouhodobě ochránce kritizuje.³⁵

Na toto téma existuje bohatá judikatura Evropského soudu pro lidská práva, například rozhodnutí ve věci Yankov proti Bulharsku³⁶ nebo Frérot proti Francii³⁷. Není možné považovat za přiměřené, pokud se vězněné osoby musejí důkladným osobním prohlídkám podrobovat plošně a v jejich rámci rovněž rutinně dřepovat či zvedat penis a šourek, aniž by existovalo reálné podezření odůvodňující tento postup.³⁸

Provádění důkladných osobních prohlídek je detailněji upraveno ve vnitřním předpisu vězeňské služby.³⁹ Ten (mimo jiné) stanoví, že se k provedení takové prohlídky přistoupí, jestliže existuje důvodné podezření založené na individuálním zhodnocení rizik, že obviněný má u sebe nebezpečné předměty nebo nepovolené věci.⁴⁰ Postup věznice tak lze také hodnotit jako postup v rozporu s výše uvedeným vnitřním předpisem.

Opatření:

- 5) Důkladné osobní prohlídky provádět pouze individuálně na základě zhodnocení rizik (průběžně).**

---

34 Tento názor zastával i JUDr. Pavel Varvařovský, jak je patrné z jeho závěrečného stanoviska ze dne 6. prosince 2011, sp. zn. 645/2011/VOP/MS. Dostupné z <http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/2320>.

35 Zpráva ze systematických návštěv veřejného ochránce práv – Věznice 2016, s. 43. Dostupná z http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/ochrana_osob/ZARIZENI/Veznice/Veznice-2016.pdf.

36 „Důkladné osobní prohlídky mohou být při určitých příležitostech za účelem zajištění bezpečnosti a pořádku ve věznicích a předcházení trestní činnosti nezbytné. Musejí však být provedeny adekvátním způsobem a musejí být odůvodněné.“ Citace z rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci Yankov proti Bulharsku ze dne 11. prosince 2003, stížnost č. 39084/97, § 110. Dostupné z <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-61539>.

37 „Důkladná osobní prohlídka, je-li v konkrétním případě nezbytná pro zajištění bezpečnosti a pořádku ve věznicích či předcházení trestní činnosti, není sama o sobě ponižujícím zacházením ve smyslu článku 3 Úmluvy. Je tomu tak i tehdy, zahrnuje-li prohlídku intimních partií spojenou např. s předklonem a zakašláním. K ní však lze přistoupit jen tehdy, je-li absolutně nezbytná s ohledem na konkrétní okolnosti situace, v níž je prováděna, a existují-li konkrétní a vážná podezření, že dotčená osoba v dané části přechovává zakázané předměty.“ Citace z rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci Frérot proti Francii ze dne 12. ledna 2007, stížnost č. 70204/01, § 41. Dostupné z <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-81008>.

38 SVOBODA, Milan, Důkladné osobní prohlídky. *České vězeňství*. 2015, č. 2, s. 22-23. ISSN 1213-9237.

39 Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 33/2019.

40 Ustanovení § 94 odst. 1 nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 33/2019.

5. Zaznamenávání zranění

Právní úprava výkonu vazby zdůrazňuje nutnost zabezpečit obviněným dostatečnou ochranu před neoprávněným násilím a efektivně odhalovat jeho stopy. Obvinění nesmí být vystavováni psychickému či fyzickému nátlaku.⁴¹ Jedním z opatření,⁴² které slouží k ochraně bezpečnosti obviněného, je i vstupní lékařská prohlídka.⁴³ Zjistí-li lékař během prohlídky stopy po fyzickém násilí, které nelze jednoznačně dávat do souvislosti s případným předchozím sebepoškozením nebo zraněním, vyhotoví o svém zjištění záznam do příslušného formuláře. Tím může vězeňská zdravotnická služba významně přispívat k prevenci špatného zacházení v období bezprostředně po vzetí do vazby.

Podle CPT i CAT⁴⁴ by měly být podniknuty kroky k zajištění toho, aby pokaždé, když jsou lékařem zaznamenána zranění, která odpovídají sdělení obviněného o špatném zacházení (nebo která i při absenci obvinění svědčí o špatném zacházení), byla zpráva okamžitě a systematicky předkládána příslušnému státnímu zástupci bez ohledu na přání dotyčné osoby.⁴⁵ Podle CPT by dále princip zachování lékařského tajemství neměl bránit podávání zpráv o lékařských zjištěních o špatném zacházení získaných v konkrétním případě zdravotnickými pracovníky.⁴⁶

Ve standardu CPT, který se týká právě pořizování záznamů a podávání zpráv o lékařských zjištěních o špatném zacházení, je uvedeno, že v mnoha státech jsou zranění zaznamenávána velmi povrchně.⁴⁷ Také ve zprávě z návštěvy ČR v roce 2014 poukazuje CPT na neúplné či ledabyle vyplněné formuláře o zraněních v navštívených věznicích.⁴⁸

Podle standardů CPT by měl záznam dále obsahovat popis **tvrzení dotyčné osoby, která se týká lékařské prohlídky (včetně jejího popisu vlastního zdravotního stavu a jakýchkoli tvrzení o špatném zacházení); plný popis objektivního lékařského nálezu založený na důkladném vyšetření; lékařská pozorování ve světle předchozích dvou požadavků, naznačující shodu mezi vznesenými tvrzeními a objektivním lékařským nálezem.**

---

41 Srov. ustanovení § 2 zákona o výkonu vazby či ustanovení § 7 odst. 1, § 61, § 36 odst. 3 řádu výkonu vazby.

42 Dále jím jsou například zrakové prohlídky osob zařazených do seznamu podle nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 2/2019, o předcházení, zabránění a včasném odhalování násilí mezi obviněnými, odsouzenými a chovanci.

43 Ustanovení § 7 odst. 1 řádu výkonu vazby.

44 Výbor proti mučení, který byl zřízen na základě článku 17 Úmluvy proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání.

45 Zpráva CPT z návštěvy ČR v roce 2014, bod 77, str. 41-42, nebo bod č. 77 standardu CPT o Pořizování záznamů a podávání zpráv o lékařských zjištěních o špatném zacházení, dostupné z <https://r.m.coe.int/16806ccc36>; stejně také viz Závěrečná doporučení CAT k šesté periodické zprávě České republiky, bod 13 písm. d), str. 3. Dostupné z http://www.vlada.cz/assets/ppov/rlp/dokumenty/zpravy-plneni-mezin-umluv/G1817117_Cze.docx.

46 23. obecná zpráva CPT, publikovaná v roce 2013, bod 77.

47 Bod č. 72 standardu CPT o Pořizování záznamů a podávání zpráv o lékařských zjištěních o špatném zacházení.

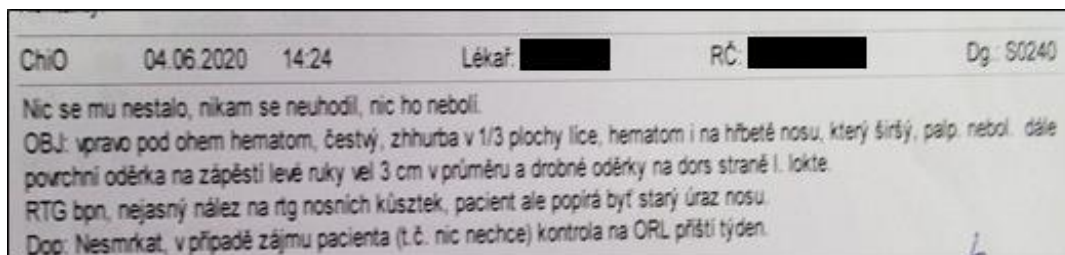
48 Zpráva CPT z návštěvy ČR v roce 2014, bod 77, str. 41-42. Obecně pak na nízkou kvalitu vyplňovaných formulářů odkazuje ve svém standardu Pořizování záznamů a podávání zpráv o lékařských zjištěních o špatném zacházení.

Výbor dále uvádí jako žádoucí, aby byly pořízeny fotografie zranění⁴⁹, které budou následně založeny do zdravotnické dokumentace.⁵⁰

Z rozhovoru z lékařem bylo zjištěno, že lékařský personál nepožizuje fotografie zranění. Zdravotní středisko údajně nedisponuje fotoaparátem. Z dokumentace bylo patrné, že popis zranění je stručnější a podle mého názoru by mohl obsahovat více detailů. V této souvislosti lze odkázat na tzv. Istanbulský protokol,⁵¹ který například v případě popisu zranění kůže uvádí, že by záznam měl obsahovat umístění, symetrii, tvar, velikost, barvu, popis povrchu kůže a další.⁵²

Fotografie č. 6: Popis zranění obviněného.

Důkladná dokumentace zranění je přitom klíčová v situacích, kdy následně vězněná osoba vznesne hajitelné tvrzení, že byla podrobena mučení nebo špatnému zacházení. V takovém případě totiž vzniká státu povinnost provést účinné vyšetřování věci. Již v minulosti Ústavní soud konstatoval, že v situaci osob omezených na osobní svobodě je to právě stát (v tomto případě věznice), kdo musí sám zajistit důkazy z vlastní iniciativy.⁵³ Jakékoliv zaváhání věznice způsobí znemožnit prokázání daného jednání či identifikovat viníky může znamenat, že stát nedostojí svým procesním povinnostem vyplývajícím z čl. 3 Úmluvy.⁵⁴

Ústavní soud konstatoval, že v takových situacích musí příslušné orgány z vlastní iniciativy obstarat veškeré důkazy o incidentu, a to včetně zajištění podrobného vylíčení okolností

49 Podle bodu č. 176 Istanbulského protokolu je pořízení fotodokumentace pro případné účinné vyšetřování esenciální.

50 Bod č. 74 standardu CPT o Pořizování záznam a podávání zpráv o lékařských zjištěních o špatném zacházení.

51 Plným názvem Zásady pro účinné vyšetřování a dokumentaci mučení a jiného krutého, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání. Tento dokument byl v roce 1999 předložen Vysokému komisaři OSN pro lidská práva a přijat jako oficiální, byť právně nezávazný dokument OSN, na jehož vytvoření se však podílelo více než 75 odborníků na právo, zdraví a lidská práva, dále také přes 40 různých organizací. Dokument je v anglickém jazyce dostupný na <https://www.ohchr.org/Documents/Publications/training8Rev1en.pdf>.

52 Bod č. 176 Istanbulského protokolu.

53 Srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 26. 3. 2019, sp. zn. II. ÚS 2077/17. Také například rozhodnutí ESLP ve věci El-Masri proti Bývalé jugoslávské republice Makedonie ze dne 13. 12. 2012, stížnost č. 19630/09, § 152 a násl.

54 Vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament ČR souhlas a jimiž je Česká republika vázána, jsou součástí právního řádu České republiky (čl. 10 Ústavy). Zvláštní postavení mezi nimi mají mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, které tvoří součást českého ústavního pořádku se všemi důsledky z toho plynoucími. Do kategorie těchto smluv bezesporu patří též Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod. Bezprostřední aplikovatelnost mezinárodních smluv tak zahrnuje též povinnost českých soudů a jiných orgánů veřejné moci (např. věznice) přihlížet k interpretaci těchto smluv příslušnými mezinárodními tribunály jako orgány povolanými autoritativně se vyslovovat k jejich interpretaci. To se pochopitelně vztahuje též na interpretaci Úmluvy Evropským soudem pro lidská práva, přičemž relevance rozhodnutí ESLP dosahuje v českém právu ústavněprávní kvality. Srov. např. nález Ústavního soudu České republiky ze dne 15. 11. 2006, sp. zn. I ÚS 310/05.

domnělou obětí, forenzních důkazů a odborných lékařských vyjádření, která poskytnou úplné a přesné záznamy o případném zranění a objektivní analýzu lékařských nálezů, zejména co se týče příčiny zranění.⁵⁵ Pakliže příslušné orgány takovou povinnost nesplní a stěžovatel byl v rozhodné době v moci příslušníků vězeňské služby s pravomocí omezit jej na svobodě a stěžovatel vykazoval známky zranění, jsou stěžovatelova tvrzení hajitelná.⁵⁶

V této souvislosti je vhodné poukázat na nález Ústavního soudu, který se zabýval záznamem o zranění vězněné osoby.⁵⁷ Zde lze zdůraznit vyjádření znalce, který konstatoval „vzhledem ke skutečnosti, že není k dispozici podrobný popis zjištěných poranění či jejich fotografická dokumentace v řádu hodin či málo dnů po jejich vzniku, nelze se k mechanismu jejich vzniku blíže vyjádřit.“⁵⁸ Z uvedeného je patrné, že provedením důkladného záznamu o každém zranění včetně fotodokumentace se věznice chrání před případným tvrzením, že osoba byla podrobena mučení nebo špatnému zacházení.

Opatření:

- 6) **Pořizovat vždy fotodokumentaci zranění obviněných a ukládat ji do příslušné zdravotnické dokumentace (průběžně).**
- 7) **Poučit lékaře o tom, že záznam zranění vězněných osob má obsahovat co nejpřesnější popis událostí, zacházení a následných fyzických i psychických projevů, jak je udává vyšetřovaný, záznam o lékařském a psychologickém nálezu včetně barevných fotografií zranění, stanovisko lékaře, co se týká pravděpodobné souvislosti nálezu a možného mučení a špatného zacházení, a případné doporučení další péče (průběžně).**

6. Kamerové cely

Podle zákona o Vězeňské službě a justiční stráží ČR může vězeňská služba pořizovat zvukové, obrazové nebo jiné záznamy osob a věcí nacházejících se v objektech prostor jí spravovaných a střežených. To v situaci, kdy je to nezbytné pro plnění jejich úkolů.⁵⁹

CPT ve zprávách z návštěv jednotlivých zemí akcentuje výjimečnost a mimořádnost používání kamer na celách vězněných osob a významnost zásahu do práva na soukromí takto sledovaných osob. Kamery nesmějí nahrazovat přítomnost personálu a musí být pravidelně a individuálně vyhodnocovány, zda dohled kamer má trvat.⁶⁰

Odborná literatura akceptuje používání kamer v místech omezení osobní svobody pouze jako výjimečný prostředek, a to ještě jako součást prevence špatného zacházení (kde

---

55 Srov. nález Ústavního soudu ČR, sp. zn. I. ÚS 860/15, bod 89.

56 Viz nález Ústavního soudu ČR, sp. zn. IV. ÚS 1559/20, bod 28.

57 Nález Ústavního soudu ze dne 10. listopadu 2020, sp. zn. IV. ÚS 1559/20.

58 Bod č. 44 uvedeného nálezu.

59 Ustanovení § 21a zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

60 Bod č. 60 zprávy CPT z návštěvy Itálie v roce 2012. Dostupné z <https://rm.coe.int/168069727a>.

je kamera, tam nedochází k napadení), anebo jako součást systému prevence sebepoškození.⁶¹ Uvedené závěry se týkají používání kamer v policejních celách, nicméně nevidím důvod tyto závěry nevztáhnout i na obviněné osoby ve vazbě.

Ve vazební věznici se kamerové cely nacházejí na třech vazebních oddílech. Z toho čtyři cely jsou na nástupním oddělení, dvě jsou na ženském oddělení (EA1) a další čtyři jsou na jednom z mužských oddělení (EC2). Výstup je přenášen na dozorcí stanoviště daného oddílu; není pořizován záznam. Věznice nemá zpracovaný vnitřní předpis k používání kamerových cel. Jelikož užívání těchto cel výrazně zasahuje do práva na soukromí obviněné osoby, je třeba, aby měla věznice nastavená konkrétní pravidla užití, a to například interním předpisem. Ten by měl upravovat, kdo má pravomoc rozhodnout o umístění vězněné osoby pod dohled kamer; jaká má být lhůta pro vyhodnocení (přehodnocení) tohoto opatření; případně jak dlouho se uchovává záznam a kdo k němu má přístup. Takový vnitřní předpis by měl stanovit záruky proti snímání prostoru toalet. Měl by dále upravit roli tohoto instrumentu (kamer) v prevenci sebepoškození či zajišťování bezpečnosti tak, aby bylo zřejmé, že nemá nahrazovat fyzické kontroly příslušníky.⁶²

Fotografie č. 7: Výstup z kamer umístěných na monitorovaných celách.

Během návštěvy začal jeden z obviněných, umístěný na monitorovací cele, komunikovat se zaměstnanci Kanceláře automaticky šeptem. Měl totiž obavu, zda kamera nepřenáší také zvuk. Na cele není nikde žádný piktogram. Z rozhovorů s příslušníky bylo zjištěno, že umístěvané osoby vždy informují o tom, že kamery nepořizují záznam. Uznali však, že nepoučují o tom, že kamery nepřenášejí zvuk. Údajně takovou informaci nikdo nepožadoval. Doporučuji tak věznici, aby osoby umístěvané do těchto cel poučovala nejen o tom, že kamera nepořizuje záznam, ale také o skutečnosti, že nepřenáší zvuk. Doporučuji situovat do cely piktogramy, které znázorňují, že je cela monitorována kamerou bez přenosu zvuku.

61 PENAL REFORM INTERNATIONAL. Video recording in police custody [online]. Association for the Prevention of Torture. 2015 [cit. 12. 5. 2018]. Dostupné z https://www.apr.ch/content/files_res/factsheet-2_using-cctv-en.pdf.

62 O nutnosti vytvořit vnitřní předpis při takto závažném zásahu do soukromí viz závěrečné stanovisko veřejné ochránkyně práv ve věci vedené pod sp. zn. 923/2018/VOP. Dostupné na <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/6160>.

Věznice by mohla užít například obdobné piktogramy. Vhodně by bylo také doplnit text „NON-STOP“ vyjadřující nepřetržitý kamerový dohled.

Opatření:

- 8) **Vytvořit vnitřní předpis, kterým věznice upraví podmínky užívání kamer v celách včetně opatření cel piktogramy – případně ve spolupráci s Generálním ředitelstvím Vězeňské služby ČR (do 6 měsíců).**

7. Vazba se zmírněným režimem

Při splnění požadavků stanovených zákonem o výkonu vazby a řádem výkonu vazby je možné obviněného umístit do oddělení výkonu vazby se zmírněným režimem. V tomto oddělení se nachází ubytovací prostory se sociálním a kulturním zařízením, v němž se obvinění mohou v určeném čase volně pohybovat a stýkat se s dalšími obviněnými.⁶³ Jedná se o projev principu humanizace, jehož důsledkem je (mimo jiné) snížení intenzity zátěžových situací vyplývajících z uvěznění.⁶⁴ Podle řádu výkonu vazby by měl být zmírněný režim primárně vytvářen pro mladistvé⁶⁵ a podle zákona o výkonu vazby také pro cizince⁶⁶, jestliže to podmínky ve věznici umožňují.

Věznice má dvě oddělení se zmírněným režimem vazby. Oddělení je přepaženo mříží, za kterou se nachází cely, mezi kterými je široká chodba využívána pro setkávání obviněných a realizování různých aktivit (stolní hry, televize, ping-pong, karty atd.). V prostoru se také nacházela horká voda ve várnici, mikrovlnná trouba a na jedné z volných vazeb (druhé patro) byla umístěna i pračka.

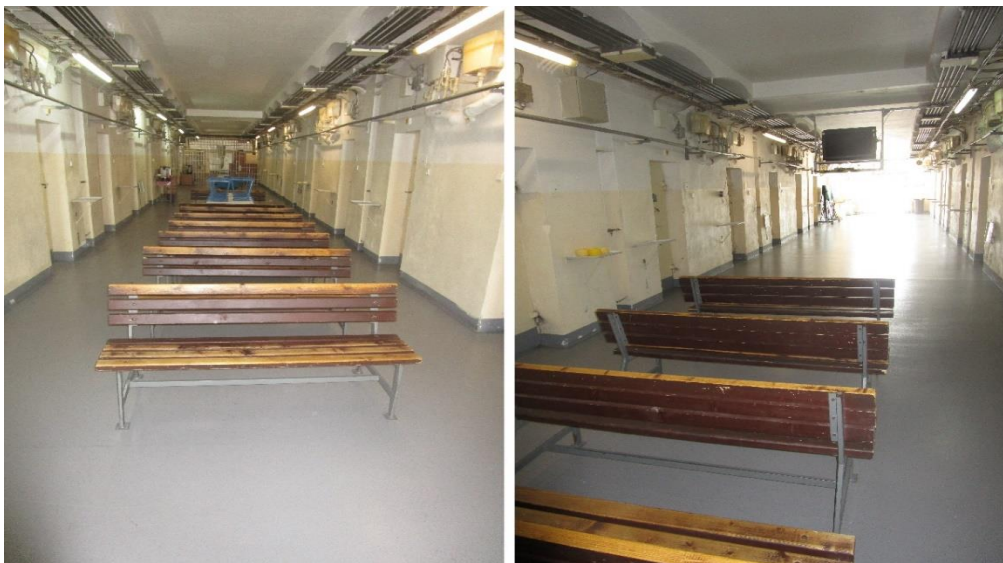
---

63 Ustanovení § 8 odst. 2 zákona o výkonu vazby.

64 FISCHER, Slavomil, ŠKODA, Jiří: Sociální patologie. Závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení. 2. vydání. Praha: Grada Publishing, a. s., 2014, ISBN 978-80-247-5046-0, s. 203.

65 Ustanovení § 73 odst. 2 řádu výkonu vazby.

66 Ustanovení § 28 zákona o výkonu vazby.

Fotografie č. 8 a č. 9: Chodba sloužící jako prostor volné vazby. Vpravo lze vidět televizi uchycenou ke stropu.

Jsem srozuměna s tím, že věznice je umístěna v městské zástavbě a vzhledem ke své starší architektuře se potýká s problémy prostorové dispozice. I přesto se však domnívám, že věznice by se měla snažit vytvořit i oddíl zmírněné vazby pro obviněné ženy.

Opatření:

- 9) **Vytvořit zmírněnou vazbu pro obviněné ženy (do 1 roku).**

Materiální podmínky

Podmínky ve vazbě nesmí ponižovat lidskou důstojnost obviněného.⁶⁷ Evropská vězeňská pravidla dále (vedle respektu k lidské důstojnosti) zdůrazňují zajištění co možná největšího soukromí obviněných, přičemž ubytování musí odpovídat zdravotním a hygienickým požadavkům s patřičným ohledem na klimatické podmínky, zejména s ohledem na plošnou výměru, počet metrů krychlových vzduchu, osvětlení, vytápění a větrání.⁶⁸

Jak Evropská vězeňská pravidla, tak i Nelson Mandela Rules zdůrazňují, že je nutné co nejvíce přiblížit život ve věznici pozitivním aspektům života na svobodě.⁶⁹

8. Cely

8.1 Sanitární zařízení

Vězni musí mít přístup k hygienickým zařízením, která jsou zdravotně nezávadná a respektují právo na soukromí, a všechny části věznice musí být stále udržovány v dobrém technickém stavu a čistotě.⁷⁰ Současně se stavebně-technickým řešením oddělení sanitárního zařízení od ubytovací části je třeba také zajistit jeho účinné odvětrávání. Rovněž je nutné, aby v této souvislosti byla zachována lidská důstojnost osob.⁷¹

V celách byl prostor sanitárního zařízení oddělen od zbytku místnosti různými zábranami. Nezrekonstruované cely na oddělení EC suterén mají toaletu od zbytku místnosti oddělenou plastovým závěsem. Ve zrekonstruovaných celách je oddělení zajištěno kovovou zábranou do výšky hrudníku. Tato zábrana je však tvořena děrovaným plechem, takže je skrz ni vidět. Ve věznici bylo možné vidět také zábranu do výšky hrudníku, která byla vyrobena z klasického plného plechu. Také se zde nacházely toalety, kde byl vystaven do přiměřené výšky kovový rám, avšak neprůhledný plech byl osazen jen do výšky hrudi. V druhém patře věznice pak byly umístěny toalety, které byly odděleny od zbytku cely do přiměřené výšky přibližně dvou metrů neprůhlednou plechovou výplní. I přesto, že poslední zmíněné oddělení toalety od zbytku cely je z výše uvedených typů nejvhodnější, stále nedosahuje mezinárodních standardů.

---

67 Ustanovení § 2 zákona o výkonu vazby. Obdobně také bod 1 Nelson Mandela Rules.

68 Bod 18.1 EVP. Obdobně také bod č. 13 Nelson Mandela Rules.

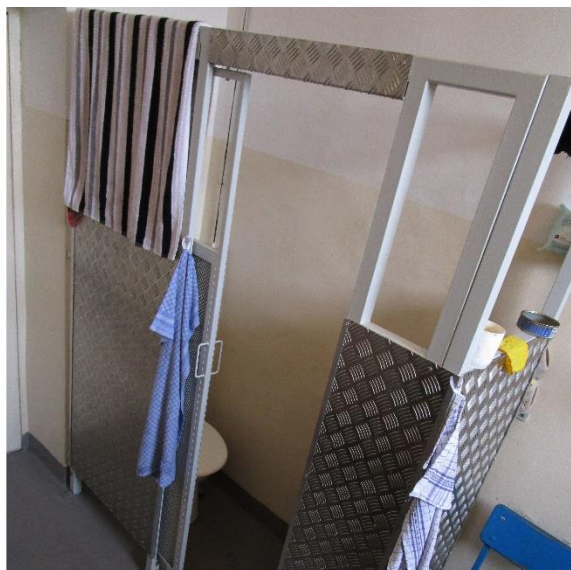
69 Bod č. 5 EVP. Bod č. 5.1 Nelson Mandela Rules.

70 Ustanovení odst. 19.1 a 19.3 Evropských vězeňských pravidel.

71 Ustanovení čl. 10 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Fotografie č. 10 a č. 11: Vlevo záchod oddělený závěsem. Vpravo pak toaleta oddělená dírkovaným plechem, který je nedostatečný jako vizuální zábrana, a to jak z důvodu výšky zábrany, tak užitého materiálu.

Fotografie č. 12 a č. 13: Vlevo oddělená toaleta do výšky hrudníku. Vpravo toaleta s vyšší konstrukcí, avšak osazená plechem opět do výšky hrudníku. Oba typy neposkytují obviněným dostatečné soukromí.

Fotografie č. 14 a č. 15: Vlevo fotografie oddělené toalety do přiměřené výšky od zbytku cely ve Vazební věznici Praha-Pankrác. Stejný typ zástěny se nacházel i v jiných věznicích. Jelikož během systematické návštěvy nebyla vytvořena fotografie, která by plně znázorňovala toto oddělení, je pro lepší představu vpravo použita fotografie totožné zástěny ve Vazební věznici Ostrava.

V současnosti považuji za vhodné upravit oddělení toalet alespoň tak, jak je znázorněno u posledního zmíněného typu zástěny. Tedy do přiměřené výšky z neprůhledného plechu. V této souvislosti si je třeba uvědomit, že průměrně vysoká osoba vidí prostor toalety, pokud je záchod oddělený od zbytku cely nízkou zábranou (viz fotografie č. 12; č. 13; č. 14). O to horší je situace tam, kde jsou i patrové postele.

Opatření:

- 10) V celách, kde je to technicky možné, oddělit toalety na celách od zbytku místnosti stavebně-technickou přepážkou (do 1 roku).**

9. Oděv

9.1 Zajištění oděvu věznicí

Obviněný má právo používat ve výkonu vazby svůj vlastní oděv, prádlo a obuv, pokud jsou splněny podmínky hygienické a estetické nezávadnosti a je zajištěna výměna tohoto oblečení. V případě, že nejsou splněny uvedené podmínky, oblečení obviněného se odevzdá do úschovy a obviněný je povinen používat vězeňský oděv, prádlo a obuv,⁷² přičemž musí

---

72 Ustanovení § 12 zákona o výkonu vazby.

dbát o jejich čistotu a udržovat je ve stavu způsobilém k řádnému užívání.⁷³ Oděv poskytnutý věznicí nesmí v obviněných vyvolávat pocity ponížení či degradace.⁷⁴ Jestliže se obviněný účastní úkonů mimo věznici, tak mu je za tímto účelem jeho vlastní oblečení vydáno. Pokud nemá vhodné oblečení, tak správa věznice dotyčnému oděv zapůjčí,⁷⁵ přičemž se však nesmí jednat o stejnokroj odsouzeného vězně.⁷⁶ Vnitřní předpis vězeňské služby stanoví, že obviněným je (mimo venkovní oděv) poskytnuto jedno triko, jedny kalhoty, jedno pyžamo a jedna mikina. K tomu dva páry ponožek a dvojce trenýrky. Ženám pak troje kalhotky a dvě podprsenky. Mikinu a kalhoty přitom věznice mění jednou za 14 dnů společně s ložním prádlem. K výměně trika a spodního prádla dochází standardně jednou za týden.⁷⁷

U obviněných mužů bylo zjištěno, že dostávají jednou týdně 2 trenýrky, 2 trička, 2 ručníky, 1 utěrku, 1 kalhoty, 1 mikinu. Erární ponožky dostávají pouze jedny, které se jim nemění a obvinění si je musejí prát na cele v umyvadle, a to ve studené vodě. Obviněnému jsou k tomuto povoleny ještě ponožky vlastní, ve kterých nastupoval do výkonu vazby. Během návštěvy hovořili zaměstnanci Kanceláře s obviněným, který nastupoval do vazby v pantoflích bez ponožek. Tento obviněný dostal od věznice pouze jeden pár erárních ponožek. V případě, že si je chtěl vyprat, musel být po dobu jejich schnutí bos.

Jsem přesvědčena o tom, že množství poskytovaného spodního prádla na týden neumožňuje obviněným být v čistém oblečení, což může vést k pocitu určitého ponížení a diskomfortu, který není v moderní společnosti 21. století akceptovatelný. Věznice by měla obviněným poskytovat jeden kus spodního prádla a jeden pár ponožek na každý den v týdnu a alespoň dvě trika na týden. V opačném případě se domnívám, že je porušena jedna ze základních zásad výkonu vazby, kterou je zachování důstojnosti obviněného.⁷⁸ Je také třeba mít na paměti, že obvinění nemají na sportovní aktivity vyhrazeno erární spodní prádlo. Věznice by také měla zajistit vyprání veškerých kusů poskytovaného erárního oděvu.

Opatření:

- 11) Poskytovat obviněným týdně minimálně sedm kusů erárního spodního prádla a ponožek a dvě trika místo jednoho (průběžně).**
- 12) Zajistit praní veškerých kusů erárního oděvu, tedy i ponožek (průběžně).**

---

73 Ustanovení § 30 odst. 1 řádu výkonu vazby.

74 Bod 20.1 a 20.2 Evropských vězeňských pravidel. Obdobně také bod č. 19 Nelson Mandela Rules.

75 Ustanovení § 31 řádu výkonu vazby.

76 Bod 97.2 Evropských vězeňských pravidel.

77 Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 6/2012, o vstrojování obviněných, odsouzených a chovanců.

78 Viz § 2 zákona o výkonu vazby.

9.2 Kombinace erárního a vlastního oděvu

Podle nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky nosí obvinění ke svrchnímu vězeňskému ošacení vlastní nebo vězeňské spodní prádlo, vlastní nebo vězeňské ponožky a vězeňskou obuv, přičemž mohou nosit vlastní pantofle.⁷⁹

Z rozhovorů s obviněnými a personálem věznice bylo zjištěno, že věznice nepovoluje kombinaci vlastního spodního prádla a erárního oděvu (vyjma vlastních ponožek při nástupu do vazby). Takový postup je v rozporu s vnitřním předpisem, který kombinaci spodního prádla s erárním oděvem povoluje.

Návštěvou bylo také zjištěno, že věznice nepovoluje kombinaci civilního a erárního oděvu (například vlastní tričko a erární kalhoty). Jsem přesvědčena o tom, že žádné zákonné ustanovení nezakazuje obviněným takovou kombinaci. Upozorňuji na to, že podle zákona o výkonu vazby mohou být obvinění podrobena jen těm omezením, která jsou nutná ke splnění účelu vazby z hlediska jejího důvodu a k zachování stanoveného vnitřního pořádku a bezpečnosti.⁸⁰ Nemyslím si, že by mohla kombinace vězeňského a vlastního oděvu narušit vnitřní pořádek a bezpečnost či odporovat účelu vazby z hlediska jejího důvodu.

Opatření:

13) Umožňovat kombinování vlastního a erárního oděvu (průběžně).

9.3 Výměna vlastního oděvu

Řád výkonu vazby stanoví, že obvinění mohou nosit svůj vlastní oděv pod podmínkou, že jeho výměna bude zabezpečena nejméně jednou týdně.⁸¹ Návštěvou bylo zjištěno, že obvinění mohou používat vlastní oblečení, pokud mají zajištěnou jeho výměnu 1x za dva týdny. Toto **shledávám jako dobrou praxi**.

9.4 Praní oděvu

Pokud to podmínky věznice umožňují, může věznice obviněnému zabezpečit na jeho náklady vyprání jeho vlastního oblečení.⁸² Zaměstnanci Kanceláře zaregistrovali během návštěvy pračku pouze na zmírněné vazbě v druhém patře věznice. Chápu, že prostorové dispozice věznice nejsou ideální, ale doporučila bych věznic, aby zvážila umístění dalších praček alespoň do prostoru všech zmírněných vazeb. Tím, že si obvinění mohou sami vyprat, si nejenom zajišťují řádný hygienický standard, ale také si udržují samoobslužné dovednosti.

---

79 Bod 1 přílohy č. 2 nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 6/2012.

80 Ustanovení § 2 zákona o výkonu vazby.

81 Ustanovení § 29 odst. 2 řádu výkonu vazby.

82 Ustanovení § 30 odst. 1 řádu výkonu vazby.

Průběh dne obviněného

---

10. Hygiena

Obvinění by měli mít možnost se osprchovat v teplé vodě, pokud možno denně, nejméně však dvakrát týdně.⁸³ Minimální standard dvou osprchování týdně stanoví rovněž i řád výkonu vazby.⁸⁴ Na základě doporučení lékaře či vyžadují-li to hygienické důvody, zajistí správa věznice koupání obviněných častěji.⁸⁵ Zákon samotným obviněným ukládá povinnost dodržovat zásady hygieny.⁸⁶

Ve věznici jsou obviněné osoby naváděny ke koupání dvakrát týdně. Voda je jim puštěna přibližně po dobu 5 minut. Jsem toho názoru, že by bylo vhodné, aby se mohli obvinění sprchovat vícekrát týdně. Uznávám, že řád výkonu vazby hovoří o sprchování dvakrát týdně, nicméně tento počet stanovuje jako minimálně nutný. Evropská vězeňská pravidla doporučují denní teplou sprchu. Vzhledem k tomu, že denní sprchování je standardem běžné populace, tak se mi současná četnost sprchování v navštívené věznici jeví nízká. Lze také poukázat na řád výkonu trestu, kde je například uvedeno, že v ubytovnách pro odsouzené ženy se vytvářejí podmínky pro denní koupání.⁸⁷ Jsem přesvědčena o tom, že denní koupání by mělo být zajištěno všem vězněným osobám, minimálně však obviněným, kteří jsou ve věznici jako osoby nevinné.

Rovněž se domnívám, že délka intervalu, po který teče teplá voda ve sprše, je příliš krátká. Pět minut jistě stačí k rychlému opláchnutí, avšak v případě, že se obviněný může sprchovat pouze dvakrát týdně, je otázkou, jestli má zajištěné podmínky pro dodržování zásad hygieny. Poukazuji také na to, že obviněné ženy mají mnohdy dlouhé vlasy, k jejichž umytí je potřeba více času.

Dále bylo zjištěno, že sprchování probíhá také po sportovní aktivitě (fotbal, volejbal). Obvinění však uváděli, že sprchování jim není umožněno po sportovní aktivitě ping-pong, jelikož se nejedná o řízenou sportovní aktivitu, ale o aktivitu volnočasovou. Ustanovení § 30 odst. 2 řádu výkonu vazby uvádí, že se zajistí koupání obviněných častěji, jestliže to vyžadují hygienické důvody. Jsem přesvědčena o tom, že i při hraní ping-pongu, posilování či jakékoliv podobné aktivitě se hráči zpotí, a proto by jim mělo být věznicí umožněno se osprchovat.

Během návštěvy také zaměstnanci Kanceláře zaregistrovali, že jeden z obviněných vykonával řízenou sportovní aktivitu, přičemž sprcha mu byla umožněna až o několik hodin později. Věznice musí umožnit obviněným sprchování bezprostředně po sportovní aktivitě. V opačném případě musí obviněný dlouze čekat v mokrých věcech či se zpocený převléci

---

83 Bod 19.4 Evropských vězeňských pravidel.

84 Ustanovení § 36 odst. 1 řádu výkonu vazby.

85 Bod 19.1 Evropských vězeňských pravidel.

86 Ustanovení § 21 odst. 6 písm. g) zákona o výkonu vazby.

87 Ustanovení § 89 odst. 2 řádu výkonu trestu.

do čistého oděvu. Vzhledem k zajištění zdraví obviněných a také k počtu kusů vydávaného erárního oděvu není ani jedna z nastíněných možností ideální.

Opatření:

- 14) Zavést delší, anebo častější sprchování obviněných (průběžně).**
- 15) Umožnit obviněným sprchování i po sportovních (řízených i neřízených) aktivitách, přičemž do sprch musí být navedeni v co nejkratší době od vykonání aktivity (průběžně).**

11. Strava

Obviněným má být poskytována strava v souladu s ustanoveními relevantních právních předpisů.⁸⁸ Podávání stravy by mělo probíhat tak, aby byla zajištěna důstojnost obviněných.⁸⁹ Podle zákona o výkonu vazby poskytuje věznice obviněným pravidelnou stravu za podmínek a v hodnotách, které odpovídají udržení zdraví a přihlížejí k jejich zdravotnímu stavu a věku, přitom přihlíží k požadavkům kulturních a náboženských tradic.⁹⁰

Obviněným je podávána strava ve dvou miskách, do nichž se jídlo vydává z várnic. Pokud se jedná o dietu, pak ta je vydávána v klasických červených plastových tabletech. Obvinění si také mohou za vlastní finanční prostředky stravu objednat z kuchyně pro personál. Obvinění měli standardně ke sněžení pokrmu lžící, ale mohli si zakoupit v kantýně plastový příbor. Na standardních oddílech byla 2x denně vydávána horká voda k přípravě teplého nápoje. Na oddílech vazby se zmírněným režimem byla k dispozici rychlovarná konvice. Domnívám se, že vydávání stravy do misky či tabletů neodpovídá důstojnému stolování. Nepovažuji za vhodné, že v jedné misce je polévka a v druhé se nacházejí všechny komponenty stravy najednou (např. maso, brambory, omáčka), případně v tabletech může dojít neopatrnou manipulací (např. při nezbytném natáčení tabletu v průběhu stolování) ke smísení polévky a hlavního vchodu, případně i k ušpinění či potřísnění oděvu strávnicka. Ochránce již v minulosti vyslovil názor, že jídlo by mělo být podáváno alespoň na plastových talířích.

---

⁸⁸ Ustanovení § 11 zákona o výkonu vazby a ustanovení § 27 a § 28 řádu výkonu vazby, dále rozvedené nařízením generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 30/2014, o stravování ve Vězeňské službě České republiky.

⁸⁹ Ustanovení § 2 zákona o výkonu vazby.

⁹⁰ Ustanovení § 11 zákona o výkonu vazby, také bod 22.1 Evropských vězeňských pravidel.

Fotografie č. 16: Servírování obědu obviněným. Vlevo lze vidět misku s kompletním hlavním jídlem. Vpravo pak s polévkou.

Opatření:

16) Jídlo servírovat v talířích (do 3 měsíců).

12. Kantýna

Ceny v kantýně by neměly být výrazně vyšší, než jsou ceny na svobodě.⁹¹ Podle zákona má obviněný právo na nákup potravin a věcí osobní potřeby nejméně jednou týdně v zaručeném sortimentu, který stanoví vnitřní řád věznice.⁹² Problematikou nákupů ve vězeňských kantýnách se podrobně zabývá Sborník stanovisek veřejného ochránce práv Vězeňství II. Jedním ze závěrů bylo, že „vězněné osoby by měly být v pozici klasického spotřebitele; měly by tedy vědět, co nakupují, jaké množství a za jakou cenu; tyto informace jsou nezbytné pro kalkulaci jednak s finanční částkou, kterou může vězněná osoba za nákup v kantýně utratit, a jednak pro kalkulaci možné spotřeby potravin, které mají omezenou dobu trvanlivosti“.⁹³ Dále by vězněné osoby měly mít možnost vyžádat si doklad o nákupu, který má splňovat náležitosti podle živnostenského zákona⁹⁴ a zákona o ochraně spotřebitele,⁹⁵ tedy mimo jiné kolik stály jednotlivé výrobky, což v současné době není naplňováno.

91 Bod 31.5 Evropských vězeňských pravidel.

92 Ustanovení § 16 odst. 1 zákona o výkonu vazby.

93 ŠABATOVÁ, Anna, SVOBODA, Milan, MATUŠKA, Jiří, KLUMPAR, Martin. Vězeňství II: Sborník stanovisek veřejného ochránce práv, s. 91; dostupný z https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/Publikace/sborniky_stanoviska/Sbornik_Vezenstvi_II.pdf.

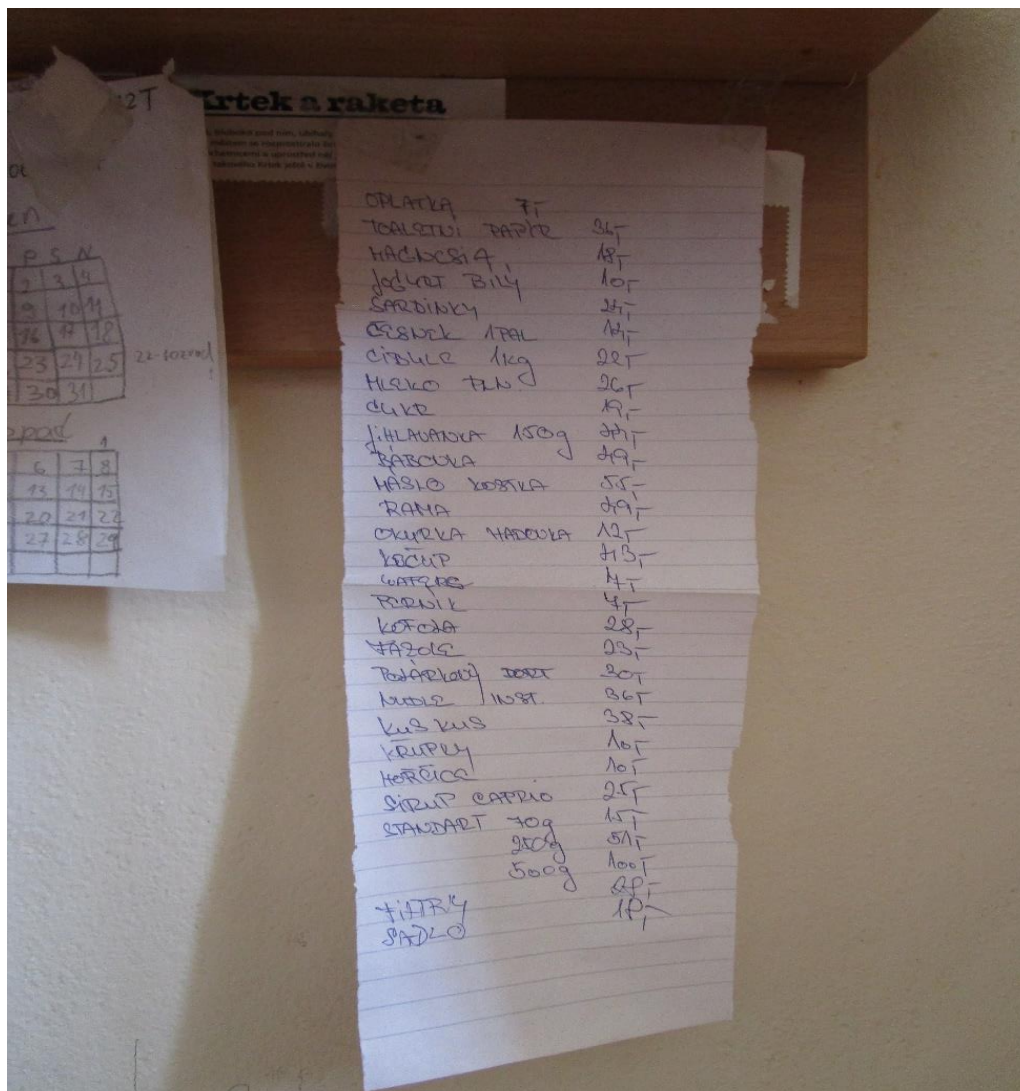
94 Ustanovení § 31 odst. 14 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů.

95 Ustanovení § 16 odst. 1 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.

Obvinění neměli ve věznici k dispozici žádný ceník mimo toho, který byl dostupný v kantýně. Někteří uváděli, že musí nakupovat v rychlosti, aby se stihli všichni prostřídat, a často se tak musí rychle rozhodovat, jaký druh zboží a za kolik nakoupí. Obvinění na nástupním oddílu se do kantýny vůbec nedostanou. Z tohoto důvodu věděli jen přibližnou cenu těch produktů, které si již v minulosti nakoupili. Někteří si dělali vlastní seznam produktů (viz fotografie č. 17).

Na druhou stranu je vhodné uvést, že ceny v kantýně se nevymykaly cenám mimo velké obchodní řetězce. Obvinění ve věznici obdrží po nákupu přehlednou účtenku.

Fotografie č. 17: Improvizovaný seznam zboží jednoho z obviněných.

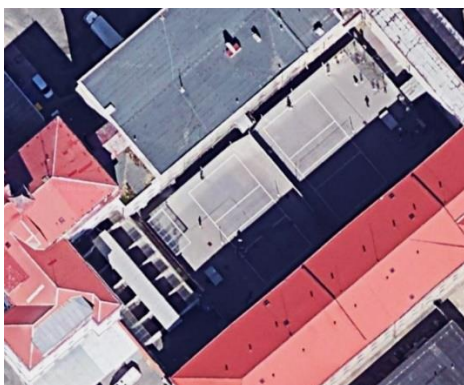
Opatření:

- 17) Vytvořit ceník kantýny, kde budou uvedeny produkty spolu s informací o jejich množství (váze) a ceně; ceny průběžně aktualizovat; tento ceník poskytovat obviněným na celu (do 1 měsíce).

13. Vycházky

Obvinění mají právo se každý den účastnit minimálně hodinové vycházky, která může být omezena nebo zrušena pouze za určitých podmínek.⁹⁶ Výbor CPT zastává názor, že by vycházkové dvory měly být přiměřeně velké k počtu obviněných, kteří by při vycházkách měli mít možnost vykonávat fyzickou aktivitu.⁹⁷

Fotografie č. 18: Pohled na vycházkové dvory. Lze rozlišit dva velké vycházkové dvory ve středu fotografie a 10 malých vycházkových dvorů vlevo.

Vycházky jsou realizovány ve vycházkových dvorech ve vnitřní části zástavby věznice. Ty lze dělit na dva velké a na deset menších. Velké vycházkové dvory jsou prostorné s možností sportovní aktivity. Prostor je koncipovaný jako hřiště. Je zde stůl na ping-pong či sít pro nohejbal případně volejbal. Jsou zde také umístěny jak lavičky s přístřeškem, tak i bez. Tyto vycházkové dvory vnímám jako dostačující i z pohledu mezinárodních standardů. Věznici bych v budoucnu také doporučila umístění telefonních automatů do velkých vycházkových dvorů, čímž by mohla odlehčit svému personálu a zajistit obviněným častější přístup k telefonu.

Fotografie č. 19: Velké vycházkové dvory.

⁹⁶ Ustanovení § 18 odst. 2 zákona o výkonu vazby.

⁹⁷ Bod 58 Zprávy CPT z návštěvy ČR v roce 2014.

Kladně však nemohu hodnotit malé vycházkové dvory. Ty působí tísnivě a není zde možné vykonávat žádnou sportovní aktivitu. Nadto bylo zjištěno, že do daných prostor je naváděno i šest obviněných. Jsem toho názoru, že věznice by do takto malých prostor měla navádět maximálně tři osoby. Někteří obvinění uvedli, že v daném prostoru si není ani kde sednout, a proto si občas sebou berou časopisy, na které se mohou posadit. Lavičky by tak měly být také standardem. Ve vycházkovém dvoře č. 6 byla prosakující trubka, přičemž na zemi se nacházel značný počet holubích exkrementů. Považuji za automatické, že by vycházkové dvory měly být udržovány v čistotě.

Nahoře fotografie č. 20 a č. 21: Malý vycházkový dvůr. Dole vlevo fotografie č. 22: Koridor mezi malými vycházkovými dvory. Vpravo dole fotografie č. 23: Vycházkový dvůr č. 6.

Nadto lze uvést, že do malých vycházkových dvorů se navádějí osoby s koluzní vazbou (zpravidla po jednotlivých celách), nově nastoupivší obvinění (cca první měsíc) a obvinění z trestné činnosti podle § 88 odst. 4 trestního zákoníku. Osoby obviněné ze závažnější trestné činnosti nelze paušálně vyloučit z využívání velkých vycházkových dvorů. Takový postup považuji za nezákonný.

Opatření:

- 18) Umístit sezení pod přístřešek do všech vycházkových dvorů (do 6 měsíců).**
- 19) Snížit počet osob naváděných na malé vycházkové dvory na max. tři osoby (průběžně).**

14. Aktivity

Všichni obvinění by měli mít možnost trávit minimálně osm hodin denně mimo svou celu, přičemž by měli tento čas využívat k různým smysluplným aktivitám.⁹⁸ Těmi by měly být sportovní, kulturní či jiné volnočasové aktivity.⁹⁹

Ve věznici se nacházejí dva velké víceúčelové vycházkové dvory a tělocvična. Ta je však využívána také odsouzenými nebo příslušníky. Navíc o víkendu se tam konají návštěvy odsouzených. Obvinění tak mohou tělocvičnu využívat velice omezeně. Ve věznici je také keramická dílna. Z rozhovorů s obviněnými a zaměstnanci věznice však bylo zjištěno, že již dlouhou dobu není využívána z důvodu finanční náročnosti. Ve vazební části věznice se dále nacházejí dvě kulturní místnosti či také knihovna (o té viz kapitola č. 15). Na chodbách jednotlivých oddílů byl často vidět ping-pongový stůl, standardně zde byla umístěna také televize. Na celách byly televize omezeně, jelikož zde nejsou elektrické zásuvky. Věznice však tento problém kreativně vyřešila tak, že umožňuje obviněným nabíjet powerbanky, což **vnímám velmi pozitivně a jako dobrou praxi, která může sloužit jako příklad jiným věznicím, které zpravidla neumožňují automatické užívání televizí vězňeným osobám.**

Rovněž kladně hodnotím, že obvinění na oddílech vazby se zmírněným režimem jsou po větší část dne mimo cely, mohou si např. vařit v kuchyňce, sledovat televizi na chodbě či kulturní místnosti, hrát společenské hry, stolní tenis. I přesto ve věznici není dle mého soudu dostatečné množství aktivit, zejména pro osoby mimo volnou vazbu. Na což si stěžovala řada obviněných. Také téměř zcela chybí vzdělávací aktivity (občas probíhá filmový klub či lekce českého jazyka pro rusky mluvící – vedená sociální pracovnící). O víkendech nejsou k dispozici jakékoliv aktivity. Dle sdělení obviněných nejsou rozepsané aktivity v časovém rozvrhu vždy možné (např. nepřijde speciální pedagog, aktivita je již naplněna). Z výše uvedených důvodů jsou obvinění na standardních oddílech po větší část dne uzamčení (výjimkou jsou každodenní vycházky 1,5 hodiny denně, v průměru 1x aktivita týdně, večerní sledování televize cca 1x týdně 2 hodiny, návštěvy, sprchování, případné eskorty).

---

98 Bod. 57 Zprávy CPT z návštěvy ČR v roce 2014.

99 Ustanovení odst. 27.6 Evropských vězeňských pravidel.

Fotografie č. 24: Televize se stolem na ping-pong. Fotografie č. 25: Chodba oddílu, kde je televizor instalován u stropu. Obvinění si při jeho sledování berou židličky z vlastních cel.

Časový rozvrh aktivit na oddělení EA -1. 38. týden od 14.9.2020 do 20.9.2020									
	8:00 - 9:00	9:00 - 10:00	10:00 - 11:00	11:00 - 12:00	12:00 - 13:00	13:00 - 14:00	15:00 - 16:00	podle VD	poznámka
Pondělí					SP2 Tělocvična TV			VD Filmový klub KMŽ	SP2 nepřítomen
Úterý		SP2 Tělocvična B TV			SP2 Keramická dílna KD			VD Filmový klub KMŽ	SP2 nepřítomen
Středa							PVCZ skupina KD 14:30-15:30	VD Filmový klub KMŽ	
Čtvrtek						SP2 Tělocvična TV	SOC SPP, KMŽ 15:30-16:30	VD Filmový klub KMŽ	SP2 nepřítomen
Pátek					SP2 SOC Čj-cizinci KMŽ	SP2 Keram. dílna EA1 KD		VD Filmový klub KMŽ	SP2 nepřítomen
Sobota									
Neděle									

Fotografie č. 26: Rozpis aktivit na oddělení EA-1 (obviněné ženy).

Z rozhovorů s příslušníky vyplynulo, že je vazba finančně oddělena od výkonu trestu odnětí svobody. Z tohoto důvodu je tak vazební část podfinancovaná a je třeba i problém se zakoupením nových míčů či materiálu na volnočasové aktivity. Doporučila bych, aby se věznice pokusila získat nějaké finanční prostředky z programu prevence kriminality. O tomto problému bude vhodné jednat přímo s Generálním ředitelstvím Vězeňské služby ČR.

Opatření:

20) Navýšit množství aktivit pro obviněné, včetně těch vzdělávacích (do 1 roku).

15. Knihovna

Věznice v rámci možností zabezpečuje knihovnu běžně dostupnou beletrií, náboženskou a odbornou literaturou včetně základních právních předpisů.¹⁰⁰

Ve vazební části věznice se sice nachází knihovna, neexistuje však seznam knih, a tak obvinění ani nevědí, jaké publikace si mohou zapůjčit. Celý proces zapůjčení knih funguje tak, že přibližně jednou za 14 dnů dá speciální pedagožka do boxů knihy, které si myslí, že by si na daném oddílu někdo rád přečetl. Ty pak následně donese chodbaři, který je rozdistribuuje mezi obviněné.

Lze konstatovat, že vězněné osoby obecně více čtou, knihovna by tak měla bezproblémově fungovat. Věznice by proto měla vytvořit seznam knih a ten poskytovat obviněným na celou, aby si mohli dopředu vybrat a vyžádat konkrétní knihy z knihovny.¹⁰¹ V knihovně se také nenacházela aktuální právní literatura. Z rozhovorů bylo dále zjištěno, že knihovna se prakticky obohacuje o nové svazky převážně tím, když je tam obviněný před propuštěním nechá. Věznice by tak měla zrevidovat funkci knihovny pro výkon vazby; obnovit evidenci knihovního fondu a za tímto účelem zaměstnat vězněnou osobu. Knihovnu by měla obohatit minimálně o aktuální právní předpisy. Vhodné by bylo také zakoupit nějakou novou beletrii. Věznice by se také mohla zamyslet nad tím, za by si nemohli obvinění půjčovat knihy i z knihovny pro výkon trestu, která (domnívám se) poskytuje více knižních titulů. Jsem toho názoru, že současné pojetí knihovny je nefunkční.

Opatření:

- 21) Vypracovat seznam knih a poskytnout jej obviněným na celý, oddíly či vycházkové dvory (do 3 měsíců).**
- 22) Přidávat do knihovny aktuální právní předpisy (průběžně).**

16. Kontakt s vnějším světem

Nezbytným důsledkem umístění do věznice je omezení mnoha práv, mezi nimi i práva na rodinný život. Omezení tohoto práva by však mělo být co nejmenší, přičemž umožnění kontaktu s vnějším světem mimo jiné i snižuje stres obviněných, což dále působí preventivně proti vzniku mezilidských konfliktů. Obviněným musí být dovoleno komunikovat co možná nejčastěji, písemně, telefonicky nebo jinými formami komunikace s jejich rodinami, jinými osobami a zástupci externích organizací, a přijímat návštěvy těchto osob.¹⁰²

---

100 Ustanovení § 52 odst. 1 řádu výkonu vazby. Dále také body 28.5; 99 písm. c); 98.2 Evropských vězeňských pravidel. Podrobněji čl. 3 NGR č. 12/2002, o provozování knihoven k uspokojování kulturních potřeb obviněných ve vazbě a odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody ve vazebních věznicích a věznicích.

101 Již bývalý ombudsman JUDr. Otakar Motejl doporučoval věznicím vytvořit seznam knižního fondu, ze kterého by si mohli obvinění knihy vybírat. Viz Zpráva z návštěv vazebních věznic z roku 2010, str. 24, dostupná z https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/ochrana_osob/2010/Vazebni_veznice_2010.pdf.

102 Bod 24.1 Evropských vězeňských pravidel.

16.1 Návštěvy

Návštěvy se mají organizovat tak, aby měli obvinění možnost udržovat a rozvíjet rodinné vztahy co možná nejnornálnějším způsobem.¹⁰³ Podle řádu výkonu vazby může ředitel věznice v odůvodněných případech umožnit návštěvy bez sluchové a popřípadě i zrakové kontroly.¹⁰⁴ Dle CPT by měl mít obviněný možnost návštěvy bez dohledu.¹⁰⁵

Fotografie č. 27: Návštěvní místnost. Fotografie č. 28: Barel na pitnou vodu, který představoval jediné „občerstvení“ pro návštěvu.

V návštěvní místnosti věznice není (kromě vody zdarma) možnost zakoupení občerstvení. Veřejný ochránce práv již v minulosti konstatoval, že návštěvní místnosti by měly být vybaveny jídelními a nápojovými automaty (pokud nelze občerstvení v průběhu návštěvy zajistit jiným způsobem).¹⁰⁶ Bylo by tak vhodné zajistit, aby si návštěvníci mohli zakoupit nějaké základní občerstvení (buť prostřednictvím automatu).

Během systematické návštěvy bylo zjištěno, že toalety pro návštěvy jsou umístěny pouze v prostoru vstupu do věznice, kam se návštěvníci v průběhu návštěvy nemohou vracet. Jelikož návštěva může trvat až 3 hodiny, je vhodné zajistit, aby návštěvníci mohli využít bez omezení toaletu. Obviněné osoby navštěvují také jejich děti, pro které je zajištění toalety nutné.

Věznice také nemá prostory pro uskutečňování návštěv bez sluchové a zrakové kontroly, ač zákon o výkonu vazby dává řediteli pravomoc takové návštěvy uskutečňovat. Podle Evropských vězeňských pravidel musí být návštěvy organizovány tak, aby měli obvinění možnost udržovat a rozvíjet rodinné vztahy co možná nejnornálnějším způsobem.¹⁰⁷ V této souvislosti je třeba si uvědomit, že osoba může být řadu měsíců bez tohoto typu návštěv, během kterých se může v jejím rodinném kruhu odehrát mnoho nenadálých a závažných situací. Ty je podle mého názoru vhodnější řešit právě v soukromí

103 Bod 24.4 Evropských vězeňských pravidel.

104 Ustanovení § 14 zákona o výkonu vazby a ustanovení § 44 odst. 6 řádu výkonu vazby.

105 Bod. 101 Zprávy CPT z návštěvy ČR v roce 2014.

106 Str. 15 Sborníku Vězeňství II.

107 Bod č. 24.4 Evropských vězeňských pravidel.

takového druhu návštěvy. Vyjma těchto nenadálých událostí je také vhodné zajistit soukromí pro intimní kontakt mezi manžely či partnery.

Opatření:

- 23) Zajistit návštěvám, aby si mohly zakoupit drobné občerstvení (do 6 měsíců).**
- 24) Umožňovat, aby si návštěvníci v průběhu návštěvy mohli dojít na toaletu (průběžně).**
- 25) Vybudovat místnost pro návštěvy bez sluchové a zrakové kontroly (do 1 roku).**

Zdravotní péče

---

17. Přítomnost příslušníka vězeňské služby při vyšetření

Zákon¹⁰⁸ připouští, aby při poskytování zdravotních služeb osobám ve výkonu vazby byl na dohled přítomen příslušník vězeňské služby. Na doslech může být přítomen pouze tehdy, jde-li o ohrožení života, zdraví nebo bezpečnosti. Výbor CPT již dlouhodobě zastává názor, že všechna lékařská vyšetření vězňů mají probíhat mimo doslech, a pokud konkrétní lékař nepožaduje jinak, tak rovněž i mimo dohled příslušníků.¹⁰⁹

Z rozhovorů s lékařem vyplynulo, že při vyšetření je vždy přítomen příslušník vězeňské služby. V ordinaci také není kamera, jak je již běžné v jiných věznicích (např. Věznice Plzeň nebo Vazební věznice Ostrava).¹¹⁰ Ta snímá pouze prostor ordinace a přenáší obrazový (nikoliv zvukový) materiál k příslušníkovi tak, aby mohl v případě potřeby (např. napadení lékaře) zasáhnout, ale současně byla maximálně zachována důvěrnost mezi lékařem a pacientem. Není zřejmé, proč se ve Vazební věznici Praha-Pankrác kamery na vyšetřovně nenacházejí, protože v současné době jde již o standardní vybavení věznic v reakci na jednání ochránce s Vězeňskou službou ČR.

Opatření:

- 26) Instalovat do lékařských vyšetřoven kamerový systém, který by umožňoval lékařům jeho zapínání a vypínání a přenášel pouze obrazový záznam (do 3 měsíců).**
- 27) U každého obviněného individuálně vyhodnocovat potřebnost přítomnosti příslušníka VS ČR v ordinaci při vyšetření (průběžně).**

18. Vydávání léků

Systém podávání léků v zařízení musí být nastaven bezpečně, aby bylo minimalizováno riziko chyby a bylo zajištěno, že manipulovat s léky bude moci pouze osoba k tomu oprávněná. Léky může podávat pouze zdravotnický personál. Lékařský personál by měl provádět trojitou kontrolu léku, tj. při přípravě, při dávkování a těsně před podáním.

Léky podávají ve věznici přes den zdravotní sestry, večerní léky a všechny víkendové vydávají dozorcí, kterým je nachystají zdravotní sestry do lékovek (viz fotografie č. 29). Osobně se domnívám, že taková příprava léků může být riziková. Používání tzv. lékovek neeliminuje možnou záměnu léku. Samotní příslušníci při rozhovoru uvedli, že byli zdravotním personálem upozorněni na to, že podávání léků tímto způsobem není optimální.

---

¹⁰⁸ Ustanovení § 46 odst. 1 písm. g) zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰⁹ Zpráva CPT z návštěvy ČR v roce 2018, bod 62.

¹¹⁰ Viz také Souhrnná zpráva ze systematických návštěv věznic (2016), str. 29-30, dostupná z https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/ESO/14-2014-NZ-Souhrnna_zprava_z_navstev_veznic.pdf.

Ve Vazební věznici České Budějovice jsem se setkala s tím, že léky zdravotní sestry tzv. balíčkovaly a jednoznačně označily a zatavily, aby u dozorců, kteří léky vydávali, snížily riziko případné chyby při vydávání léků (viz fotografie č. 30).

Fotografie č. 29: Lékovky pro vydávání léků obviněným.

Fotografie č. 30: Zapečetěné balíčky s léky označené jménem, datem narození a označením léku.

Doporučuji tak věznici, aby se zamyslela nad tím, zda by nebylo vhodné změnit stávající systém vydávání léků obviněným například výše nastíněným řešením z Vazební věznice České Budějovice.

Opatření:

- 28) Upravit systém podávání léků večer a přes víkend tak, aby bylo minimalizováno riziko chyby při vydávání (do 3 měsíců).**

Ostatní zjištění z návštěvy

19. Schránky na stížnosti

Podávání stížnosti je jedním ze základních nástrojů, který mohou obvinění použít, aby poukázali na případné problémy, kterým mohou ve vazbě čelit. Funkční stížnostní mechanismus je důležitý pro prevenci špatného zacházení. Schránky by tak měly nést označení, kdo je odpovědný za jejich vybírání, aby osoby neměly obavu z toho, kdo může jimi podané stížnosti číst.

V průběhu návštěvy bylo zjištěno, že na některých oddílech schránky úplně scházely, na jiných byly schránky neoznačené nebo označené „stížnosti, žádosti, podněty“.

Fotografie č. 31: Schránka na stížnosti.

Domnívám se, že uvedená schránka by měla sloužit výhradně pro účely podávání stížností, tak aby se minimalizovala obava, že schránku může vybírat i někdo další.

Na oddílu EC suterén byla schránka nevhodně umístěna vedle kuchyňky. Obvinění se tak k ní nedostávali při cestě na vycházku, jelikož byli naváděni na stranu směrem od kuchyňky. Na jednom oddělení byla schránka odinstalována, nicméně místo pro schránku bylo před tzv. katrem, tedy přístupem na oddělení. Jsem toho názoru, že není vhodné, aby obvinění museli pro podání stížnosti žádat dozorce, aby je ke schránce navedl, nebo aby byla schránka umístěna mimo běžný dosah obviněných. Domnívám se, že schránky na stížnosti by měly být na každém oddílu běžně dostupné, a to tak, aby je mohl obviněný využít alespoň v situaci, kdy jde na vycházku.

Opatření:

- 29) Doplnit na stížnostní schránky označení, kdo je vybírá (bezodkladně).**
- 30) Instalovat schránky na stížnosti tak, aby mohl obviněný případnou stížnost do schránky hodit alespoň při odchodu na vycházku (do 1 měsíce).**

20. COVID-19

20.1 Skype hovory

Z důvodu pandemie COVID-19 fungují Skype hovory jako kompenzační opatření vedle návštěv. Ředitel věznice uvedl zaměstnancům Kanceláře, že Skype je možné kombinovat s návštěvou v jednom měsíci (max. 20 minut měsíčně). Údajně to pokrývá poptávku obviněných. Z rozhovorů s obviněnými však vyplynulo, že někteří o možnosti Skype hovorů nevědí, velká část pak nevěděla, že je lze kombinovat s návštěvou, někteří dokonce uváděli, že pokud využijí Skype, tak již nemají nárok na návštěvu. Bylo by vhodné, aby věznice obviněné o možnosti videohovorů lépe informovala. Také bych věznici doporučila zvýšit počet zařízení pro videohovory. Výbor proti mučení Rady vlády pro lidská práva přijal na zasedání dne 19. 5. 2020 usnesení, v němž adresoval generálnímu řediteli Vězeňské služby České republiky tři doporučení. Jedno z nich je, aby rozšířil ve věznicích možnost využívání Skypu, videokonferencí obecně a dalších moderních technologií ke komunikaci s rodinou a vnějším světem, včetně podpory vzdělávání a studia.¹¹¹ Domnívám se, že čtyři zařízení na celou věznici jsou nedostatečná, a to nejen pro komunikaci s rodinou, ale i pro vzdělání a studium.

---

¹¹¹ Blíže viz článek Pavla Doubka v Bulletinu pro demokracii a lidská práva, září 2020, s. 28. Dostupné z https://www.centrumlidskaprava.cz/sites/default/files/attachement/bulletin/Bulletin_zari2020.pdf. V článku je odkaz i na celé usnesení výboru.

Přehled opatření k nápravě

Bezodkladně	<ul style="list-style-type: none"> • Provádět převlékání obviněných v prostoru, kde bude zajištěno jejich soukromí, a to bez přítomnosti jiných vězňených osob (opatření č. 1). • Zajistit při přijímacích rozhovorech dostatečné soukromí (opatření č. 2). • Doplnit na stížnostní schránky označení, kdo je vybírá (opatření č. 29).
Do 1 měsíce	<ul style="list-style-type: none"> • Vytvořit ceník kantýny, kde budou uvedeny produkty spolu s informací o jejich množství (váze) a ceně; ceny průběžně aktualizovat; tento ceník poskytovat obviněným na celu (opatření č. 17). • Instalovat schránky na stížnosti tak, aby mohl obviněný případnou stížnost do schránky hodit alespoň při odchodu na vycházku (opatření č. 30).
Do 3 měsíců	<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit instalaci silnějších světel na celách přijímacího oddílu pro obviněné muže, které jsou umístěny vpravo při pohledu od vstupní mříže na oddíl (opatření č. 3). • Jídlo servírovat v talířích (opatření č. 16). • Vypracovat seznam knih a poskytnout jej obviněným na cely, oddíly či vycházkové dvory (opatření č. 21). • Instalovat do lékařských vyšetřoven kamerový systém, který by umožňoval lékaři jeho zapínání a vypínání a přenášel pouze obrazový záznam (opatření č. 26). • Upravit systém podávání léků večer a přes víkend tak, aby bylo minimalizováno riziko chyby při vydávání (opatření č. 28).
Do 6 měsíců	<ul style="list-style-type: none"> • Vytvořit vnitřní předpis, kterým věznice upraví podmínky užívání kamer v celách včetně opatření cel piktogramy – případně ve spolupráci s Generálním ředitelstvím Vězeňské služby ČR (opatření č. 8). • Umístit sezení pod přístřešek do všech vycházkových dvorů (opatření č. 18). • Zajistit návštěvám, aby si mohly zakoupit drobné občerstvení (opatření č. 23).
Do 1 roku	<ul style="list-style-type: none"> • Vytvořit zmírněnou vazbu pro obviněné ženy (opatření č. 9). • V celách, kde je to technicky možné, oddělit toalety na celách od zbytku místnosti stavebně-technickou přepážkou (opatření č. 10). • Navýšit množství aktivit pro obviněné, včetně těch vzdělávacích (opatření č. 20). • Vybudovat místnost pro návštěvy bez sluchové a zrakové kontroly (opatření č. 25).

Průběžně

- Vstupní lékařské prohlídky realizovat v co nejkratším časovém intervalu od nástupu obviněné osoby do vazby (opatření č. 4).
- Důkladné osobní prohlídky provádět pouze individuálně na základě zhodnocení rizik (opatření č. 5).
- Pořizovat vždy fotodokumentaci zranění obviněných a ukládat ji do příslušné zdravotnické dokumentace (opatření č. 6).
- Poučit lékaře o tom, že záznam zranění vězňů má obsahovat co nejpřesnější popis události, zacházení a následných fyzických i psychických projevů, jak je udává vyšetřovaný, záznam o lékařském a psychologickém nálezů včetně barevných fotografií zranění, stanovisko lékaře, co se týká pravděpodobné souvislosti nálezů a možného mučení a špatného zacházení, a případné doporučení další péče (opatření č. 7).
- Poskytovat obviněným týdně minimálně sedm kusů erárního spodního prádla a ponožek a dvě trika místo jednoho (opatření č. 11).
- Zajistit praní veškerých kusů erárního oděvu, tedy i ponožek (opatření č. 12).
- Umožňovat kombinování vlastního a erárního oděvu (opatření č. 13).
- Zavést delší, anebo častější sprchování obviněných (opatření č. 14).
- Umožnit obviněným sprchování i po sportovních (řízených i neřízených) aktivitách, přičemž do sprch musí být navedeni v co nejkratší době od vykonání aktivity (opatření č. 15).
- Snížit počet osob naváděných na malé vycházkové dvory na max. tři osoby (opatření č. 19).
- Přidávat do knihovny aktuální právní předpisy (opatření č. 22).
- Umožňovat, aby si návštěvníci v průběhu návštěvy mohli dojit na toaletu (opatření č. 24).
- U každého obviněného individuálně vyhodnocovat potřebnost přítomnosti příslušníka VS ČR v ordinaci při vyšetření (opatření č. 27).